

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഷഡ്ശതീതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ഷഡശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

നിഷാദരാജേന ഗുഹേന
ലക്ഷ്മണസദ്ഭാവവിലാപയോർവർണനം

ആചചക്ഷേമ സദ്ഭാവം
ലക്ഷ്മണസ്യ മഹാത്മനഃ |
ഭരതായാപ്രമേയായ
ഗുഹോ ഗഹനഗോചരഃ || 2.86.1 ||

തം ജാഗ്രതം ഗുണൈർയുക്തം
വരചാപേഷുധാരിണം |
ഭ്രാതൃഗുപ്ത്യർഥമത്യന്ത -
മഹം ലക്ഷ്മണമബ്രൂവം || 2.86.2 ||

ഇയം താത സുഖാ ശയ്യാ
ത്വദർശമുപകൽപിതാ |
പ്രത്യാശ്വസിഹി ശേഷ്യാസ്യാം
സുഖം രാഘവനന്ദന || 2.86.3 ||

ഉചിതോഽയം ജനഃ സർവോ
ദുഃഖാനാം ത്വം സുഖോചിതഃ |

ധർമാത്മംസ്തസ്യ ഗുപ്തൃർഥം
ജാഗരിഷ്യാമഹേ വയം || 2.86.4 ||

നഹി രാമാത് പ്രിയതരോ
മമാസ്തി ഭൂവി കശ്ചന |
മോത്സുകോ ഭൂർബ്രവീമ്യേത -
ദഥ സത്യം തവാഗ്രതഃ || 2.86.5 ||

അസ്യ പ്രസാദാദാശംസേ
ലോകേന്ദ്രിനീ സുമഹദ്യശഃ |
ധർമാവാപ്തിം ച വിപുലാ -
മർഥകാമൗ ച കേവലൗ || 2.86.6 ||

സോഹം പ്രിയസഖം രാമം
ശയാനം സഹ സീതയാ |
രക്ഷിഷ്യാമി ധനുഷ്പാണിഃ
സർവൈഃ സ്വൈർജാതിഭിഃ സഹ || 2.86.7 ||

നഹി മേവിദിതം കിഞ്ചിദ്
വന്ദേന്ദ്രിനീംശ്ചരതഃ സദാ |
ചതുരംഗ ഹൃപി ബലം
പ്രസഹേമ വയം യുധി || 2.86.8 ||

ഏവമസ്മാദിരുക്തേന
ലക്ഷ്മണേന മഹാത്മനാ |
അനുനീതാ വയം സർവേ
ധർമമേവാനുപശ്യതാ || 2.86.9 ||

കഥം ദാശരഥൗ ഭൂമൗ
ശയാനേ സഹ സീതയാ |

ശക്യാ നിദ്രാ മയാ ലബ്ധും
ജീവിതാനി സുഖാനി വാ || 2.86.10 ||

യോ ന ദേവാസുരൈഃ സർവൈഃ
ശക്യഃ പ്രസഹിതും യുധി |
തം പശ്യ ഗുഹ സംവിഷ്ടം
ത്യുണേഷു സഹ സീതയാ || 2.86.11 ||

മഹതാ തപസാ ലബ്ധോ
വിവിധൈശ്ച പരിശ്രമൈഃ |
ഏകോ ദശരഥസ്യേഷ
പുത്രഃ സദ്യശലക്ഷണഃ || 2.86.12 ||

അസ്മിൻ പ്രവാജിതേ രാജാ
ന ചിരം വർതയിഷ്യതി |
വിധവാ മേദിനീ നൂനം
ക്ഷിപ്രമേവ ഭവിഷ്യതി || 2.86.13 ||

വിനദ്യ സുമഹാനാദം
ശ്രമേണോപരതാഃ സ്ത്രിയഃ |
നിർഘോഷോ വിരതോ നൂന -
മദ്യ രാജനിവേശനേ || 2.86.14 ||

കൗസൽയാ ചൈവ രാജാ ച
തഥൈവ ജനനീ മമ |
നാശംസേ യദി തേ സർവേ
ജീവേയുഃ ശർവരീമിമാം || 2.86.15 ||

ജീവേദപി ച മേ മാതാ
ശത്രുഘ്നസ്യാൻവവേക്ഷയാ |

ദുഃഖിതാ യാ ഹി കൗസൽയാ
വീരസൂർവിനശിഷ്യതി || 2.86.16 ||

അതിക്രാന്തമതിക്രാന്ത -
മനവാപ്യ മനോരഥം |
രാജ്യേ രാമമനിക്കുഷിപ്യ
പിതാ മേ വിനശിഷ്യതി || 2.86.17 ||

സിദ്ധാർഥാഃ പിതരം വൃത്തം
തസ്മിൻ കാലേ ഹൃപസ്ഥിതേ |
പ്രേതകാർയേഷു സർവേഷു
സംസ്കരിഷ്യന്തി ഭൂമിപം || 2.86.18 ||

രമ്യചതുരസംസ്ഥാനാം
സുവിഭക്തമഹാപഥാം |
ഹർമ്യപ്രാസാദസമ്പന്നാം
സർവരത്നവിഭൂഷിതാം || 2.86.19 ||

ഗജാശ്വരഥസംബാധാം
തൂർയനാദവിനാദിതാം |
സർവകൽയാണസമ്പൂർണാം
ഹൃഷ്ടപുഷ്ടജനാകുലാം || 2.86.20 ||

ആരാമോദ്യാനസമ്പൂർണാം
സമാജോത്സവശാലിനീം |
സുഖിതാ വിചരിഷ്യന്തി
രാജധാനീം പിതൂർമമ || 2.86.21 ||

അപി സത്യപ്രതിജ്ഞേന
സാർധം കുശലിനാ വയം |

നിവൃത്തേ സമയേ ഹൃസ്വിൻ
സുഖിതാഃ പ്രവിശേമഹി || 2.86.22 ||

പരിഭവയമാനസ്യ
തസ്യൈവം ഹി മഹാത്മനഃ |
തിഷ്ഠതോ രാജപുത്രസ്യ
ശർവരീ സാത്യവർത്ത || 2.86.23 ||

പ്രഭാതേ വിമലേ സൂര്യേ
കാരയിത്യാ ജടാ ഉഭൗ |
അസ്മിൻ ഭാഗീരഥീതീരേ
സുഖം സന്താരിതൗ മയാ || 2.86.24 ||

ജടാധരൗ തൗ ദ്രുമചീരവാസസൗ
മഹാബലൗ കുഞ്ജരയുമപോപമൗ |
വരേഷുധീചാപധരൗ പരന്തപൗ
വ്യപേക്ഷമാണൗ സഹ സീതയാ ഗതൗ || 2.86.25 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഷഡ്ശതീതിതമഃ സർഗഃ ||